ABDULLAH BİN ZÜBEYR EL-HUMEYDÎ

Tebe-i tabiînden büyük bir hadîs âlimi. Künyesi, Ebû Bekir'dir. Doğum târihi bilinmemektedir. 219 (m. 834) târihinde Mekke'de vefât etti. Mekke-i mükerremenin hadîs ve fıkıh âlimi idi. İbn-i Uyeyne, İbrâhîm bin Sa'd, Muhammed bin İdrîs eş-Şâfiî, Velîd bin Müslim, Veki' bin Cerrah, Mervân bin Muâviye ve daha başka büyük âlimlerden (r.aleyhim) ilim alıp, hadîs-i şerîf rivâyet etti. Ondan da, Buhârî, Ebû Zür'a, Ebû Hatim, Bişr bin Mûsâ Nesâî ve daha bir çok âlim (r.aleyhim) ilim alıp hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. İmâm-ı Şafiî hazretlerinden ilim öğrendi. Onunla beraber Mısır'a gitti. Vefâtına kadar İmâm-ı Şafiî hazretlerinin yanından ayrılmadı. Sonra Mekke-i mükermeye döndü orada fetvâlar verdi. İmâm-ı Buhârî hazretlerinin hocasıdır. Buhârî (radıyallahü anh), Humeydî'den yetmişbeş hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Bu durunu İmâm-ı Müslim kitabının mukaddimesinde açıklamıştır.

Âlimlerin hakkında söyledikleri: Ahmed bin Hanbel, “Humeydî bizim yanımızda büyük bir imamdır.”

İshâk bin Râhaveyh: “İmâm-ı Şafiî, Humeydî ve Ebû Ubeyd (r.aleyhim) zamanımızın büyük âlimlerindendi.”

Hâkim Ebû Ubeyde: “Humeydî (radıyallahü anh) Mekkelilerin müftîsi ve hadîs âlimidir. Ahmed bin Hanbel, Iraklılar sünnet-i seniyyeyi iyi bilmekte nasıl ise, Humeydî de Hicazlılar için sünnet-i seniyye husûsunda aynısıdır.” buyurdular.

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba’zıları:

Ebû Şureyh Ka’bî (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Allahü teâlâya ve âhıret gününe îmân eden, komşusuna ikram etsin. Allahü teâlâya ve âhıret gününe îmân eden misâfirine ikram etsin.”

Ömer bin Ebî Seleme rivâyet etti. Ben Resûlullahın (aleyhisselâm) himâyesinde yetim bir çocuk olarak bulunuyordum. Elimi, yemek yerken çanağın çeşitli yerlerine doğru hareket ettiriyordum. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) “Ey küçük! Yemek yiyeceğin zaman, Besmele söyle (Bismillahirrahmânirrahîm de), sağ elin ile ye ve önünden ye”buyurdu. Ondan sonra, Resûlullahın (aleyhisselâm) buyurduğu gibi yedim.

Hâlid bin Velîd (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “İnsanların kıyâmet günü azâbı en şiddetli olanı, dünyâda iken insanlara en çok eza ve cefâ vermiş olan kimsedir.”

Ebû Katâde el Ensârî rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Sizden birisi mescide girdiği zaman, oturmadan önce iki rek’at namaz kılsın.”

Ebûd-derdâ rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “(Kıyâmet günü) terazide en ağır gelecek şey, güzel ahlâktır.”

“Yumuşaklıktan nasîbi olan kimsenin, hayırdan da nasîbi vardır.”

Ebû Eyyûb el-Ensârî (radıyallahü anh) rivâyet etti: Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki; “Kim Ramazân-ı şerîf orucunu tutar, ondan sonra Şevval ayından da altı gün tutarsa, bütün ömrü boyunca oruç tutmuş gibi olur.”

Muâz bin Cebel (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Kim, kalbinden ihlâsla ve yakîn ile “la ilahe illallah” derse, Cennete girer ve ona Cehennem ateşi dokunmaz.”

Ümmü Seleme (radıyallahü anha) bildirdi. Resûlullah (aleyhisselâm) sabah namazından sonra “Allahım! Senden faideli ilim, temiz rızk, kabûl edilen amel isterim” buyurdu.

Abdullah bin Mes’ûd bildirdi. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Üçüncüyü yalnız bırakıp iki kişi aralarında gizli konuşmasınlar. Çünkü böyle yapmak, yalnız bırakılan o üçüncü şahsı üzer.”

“Pişmanlık tövbedir.”

Humeydî’nin eserlerinden, “Müsned”i vardır. Basılmıştır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm cild-4, sh. 87

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-5, sh. 215

3) Tabakât-üş-şâfiîyye cild-2, sh. 140

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 1

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 45